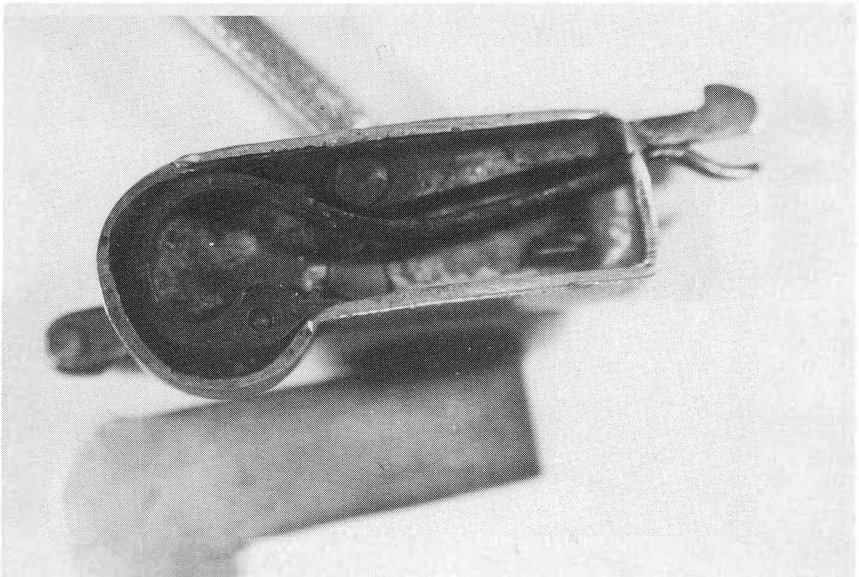
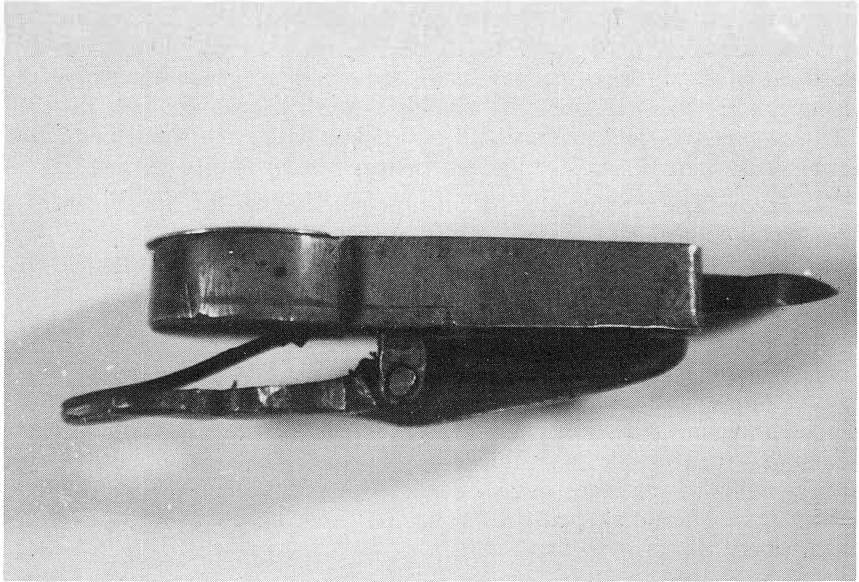


Kuppningg

Året var 1940. På Sollerön gick livet sin gilla gång, sett genom en skolflickas ögon. Skolan var slut för dagen och en av mina klasskamrater hade sagt: "I dag måste du följa mig hem!" och det var väl inget konstigt med det. I förbifarten hade min kamrat sagt någonting om en "kuppä" (påse) och allt som hade med "kuppär" att göra var ju spännande. Den kunde ju innehålla någon hemlighet, ett äpple, en polkagris eller kanske bröstsocker. Små saker som hörde till ovanligheterna och då gällde det att följa med om det vankades något gott.

Vi gick först hem till mig där jag snabbt stoppade i mig middagen. Det var ju onödigt att nämna något till mamma om den där "kuppen". Vi skulle ju bara leka! Eller? För mig var det nog den där påsen som drog. Mamma talade om när jag skulle vara hemma igen och min kamrat och jag traskade glatt iväg.

När vi kom in i köket hemma hos henne möttes vi av något som för mig var alldeles främmande. Vid fönstret som vette mot väster satt en farbror med ett litet verktyg i handen och bredvid honom satt en äldre gumma med ett emaljerat tvättfat. Ner i fatet rann blod från handen. Vad var nu detta? Min kamrat sa att vi skulle gå närmare så att vi såg bättre. I köket uppehöll sig ett flertal personer, små gummor och lite mera fylliga gummor men ett hade de gemensamt. Kläde (halsduk) på huvudet och det obligatoriska fatet i handen. Där fanns också gubbar med hatt eller mössa och ett fat i handen. De pratade livligt om sjukdomar av alla slag, om ont i foten, armen eller



Åderlättningsjärm. Undre bilden med öppet lock och fjädern synlig.

fingeret och allt detta kunde farbrorn vid fönstret bota. Det skedde ständigt byte av gubbar och gummor på stolen vid fönstret. En liten gumma som satt på stolen lutade sig sakta mot oss där vi stod och plötsligt låg hon på golvet. Gammelmor i huset sprang och hämtade vatten i skopan och gav till den lilla gumman som snart piggade till men fick ändå lägga sig en stund i den gustavianska sängen som stod i köket. Hennes tvättfat förblev tomt.

Mer eller mindre pigga gick så småningom alla hem till sitt. Blodet då? Vad gjorde de med det? Jag stod och funderade över den där "kuppan". Jag hade haft fel, det handlade inte alls om en "godispåse". Mannen vid fönstret utförde koppning eller med ett annat namn, åderlåtning.

Omedveten om min okunnighet gick jag hem till mamma och berättade. Jag ville också ha ett fat, men i det kom middagen i retur.

Enligt uppslagsboken Tidens lexikon, utgiven 1937, beskrevs åderlåtning: "Åderlåtning användes förr i stor utsträckning vid behandling av sjukdomar. Å. utfördes med s k ådersnäppare, en liten apparat, som innehöll flera skarpa klingor, vilka av en fjäder sattes i rörelse och genomskuro huden. Numera användes Å. huvudsakligen vid sjukdomar som medföra förhöjning av blodtrycket".

Anna-Britta Svensson